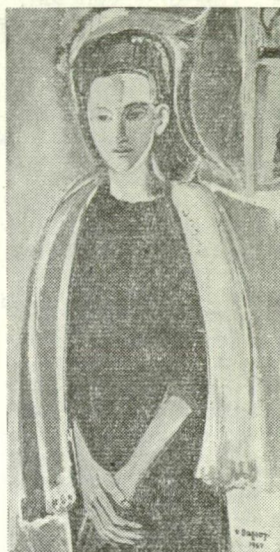

ROZVÁNYI MÁRTA

A X. SZEGEDI NYÁRI TÁRLATRÓL

(II. RÉSZ: A SZEGEDIEK)

V. BAZSONYI ARANY: LÁNY SÁLLAL

Nem véletlenül említettük a cikk bevezető részében: a tizedik tárlaton megmutatkoztak azok a motívumok is, melyek a sajátosan szegedi művészet kovácsolói. Ezek a vonások nem külsőséges stílusazonosság kialakulására, hanem egy szellemi közösség vállalására utalnak, anélkül, hogy megjelenítésbeli, formai kötöttséget jelentenének... Olyan közösségre, amely — természetesen — az alföldi művészethez tartozik, de ezen belül önálló jelentőségű. Kifejezésbeli igényeinek lényege nem anynyira a paraszti életet csodáló líra, hanem a természettel új módon együtt élő ember.

A sajátos vonások két tehetséges fiatal: Zombori László és Dér István művészetében öltének testet leghatározottabban. A nyári tárlaton Zombori László „Fatelepep”-e és „Fejszés ember”-e az ember örök, elszakíthatatlan kapcsolatát árasztotta a természettel. Ám ebben a kapcsolatban feltétlenül az ember a formáló, az uralkodó erő. Nem olcsón, nem a figura kompozícióbéli méretei, helyzete folytán érezzük így, hanem képi jelentésében, hangsúlyában: a kép formáinak ritmusában, melyek az embertől eredően rezdülnek át a táj, a környezet elemeire.

Dér István művészetében meghittebb, szinte líraibb a természet — állat és ember — viszonyulása. Az emberen még néha átvillannak az ősi kiszolgáltatottsági érzetek, de a felülemelkedés *hite* (nem tudata!) — sugárzik az „Esti Tisza-part” c. képe szinte szoborszerűen formált asszonyfigurájának öntudatlan méltóságából is.

Mindkettőjük művészetének kapcsolata van azzal a sokrétű gondolati igényű művészettel, amit Kokas Ignácék képviselnek. De az Alföld emberének, életének talajából gyökerezőn. Új életük új misztériumát formálón. Formanyelvük csak részben kötődik Kokasékhoz. Keményebb, dekoratívabb ritmusokkal komponálnak. Kévésbé elmélyült festőiséggel, szinkultúrával, de szinte szobrászi formálással, a konstrukciót erősen hangsúlyozó képépítéssel. Végeredményben önálló művészi világot teremtettek.

Hozzájuk kapcsolódik a kortárs Pataki Ferenc is. A nyári tárlaton látott „Apám” c. portréja szépen fejezi ki az öregedés végére, az öregség kapujába érkezett férfi-egyéniség érzékeny rezdüléseit. Tartalmi igénye inkább a lélekelemző emberfestés felé irányul (amit Vecsési „Leányká”-ja is képviselt a nyári tárlaton), bár for-